

Svrha :

**Izdvajanje
suspendiranih tvari (ST)**

Glavni postupak :**Taloženje**

Drugi postopci

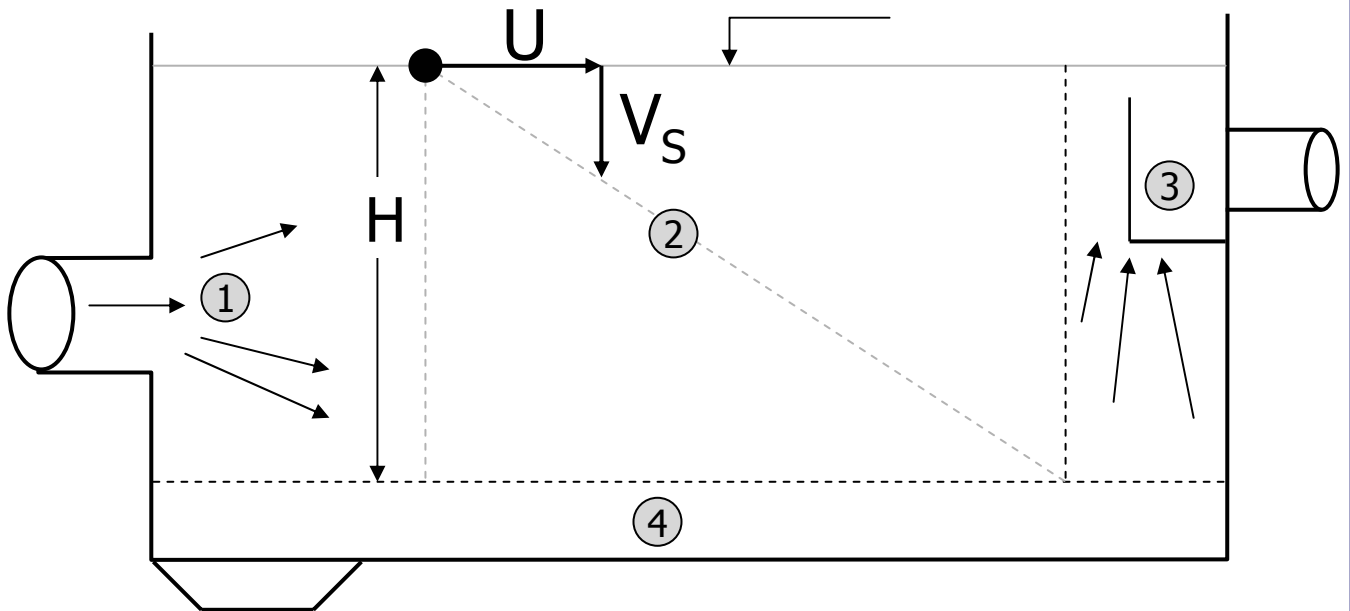
Flotacija/isplivavanje

**Prosijavanje-posebno
fine rešetke, sita**

2.3.1 Primarni taložnik (PT)

- 1. Teorija taloženja**
- 2. Osnovni dijelovi PT**
- 3. Tipovi PT**
- 4. Karakteristike primarnog mulja**
- 5. PT prijemnik biološkog mulja**
- 6. Projektiranje PT**
- 7. E - S oprema PT**
- 8. Korištenje kemikalija**

1. Teorija taloženja

1 Dovod vode

2 Taloženje $\Rightarrow$ Efektivna zona taloženja

3 Odvod vode

4 Mulj

Površinsko
opterećenje (OR)

= Q/A (vidi pjeskolove)

Temelj za dimensioniranje

2. Osnovni djelovi PT

1. Rješenje ulaza	⇒	jednolika raspodjela
Ulazni deflektor	⇒	distribucija kinetičke energije
2. Rješenje izlaza	⇒	položaj i dimenzije izlaznog preljeva u cilju smanjenja brzine izlazne vode
Izlazna pregrada	⇒	zaštita od istjecanja pjene
3. Prikupljanje mulja	⇒	zgrtač
zgušnjavanje mulja	⇒	prostor za mulj
izdvajanje mulja	⇒	cijev za transport primarnog mulja u crpnu stanicu
4. Sakupljač pjene	⇒	površinski zgrtač
Izdvajanje pjene	⇒	korito za pjenu

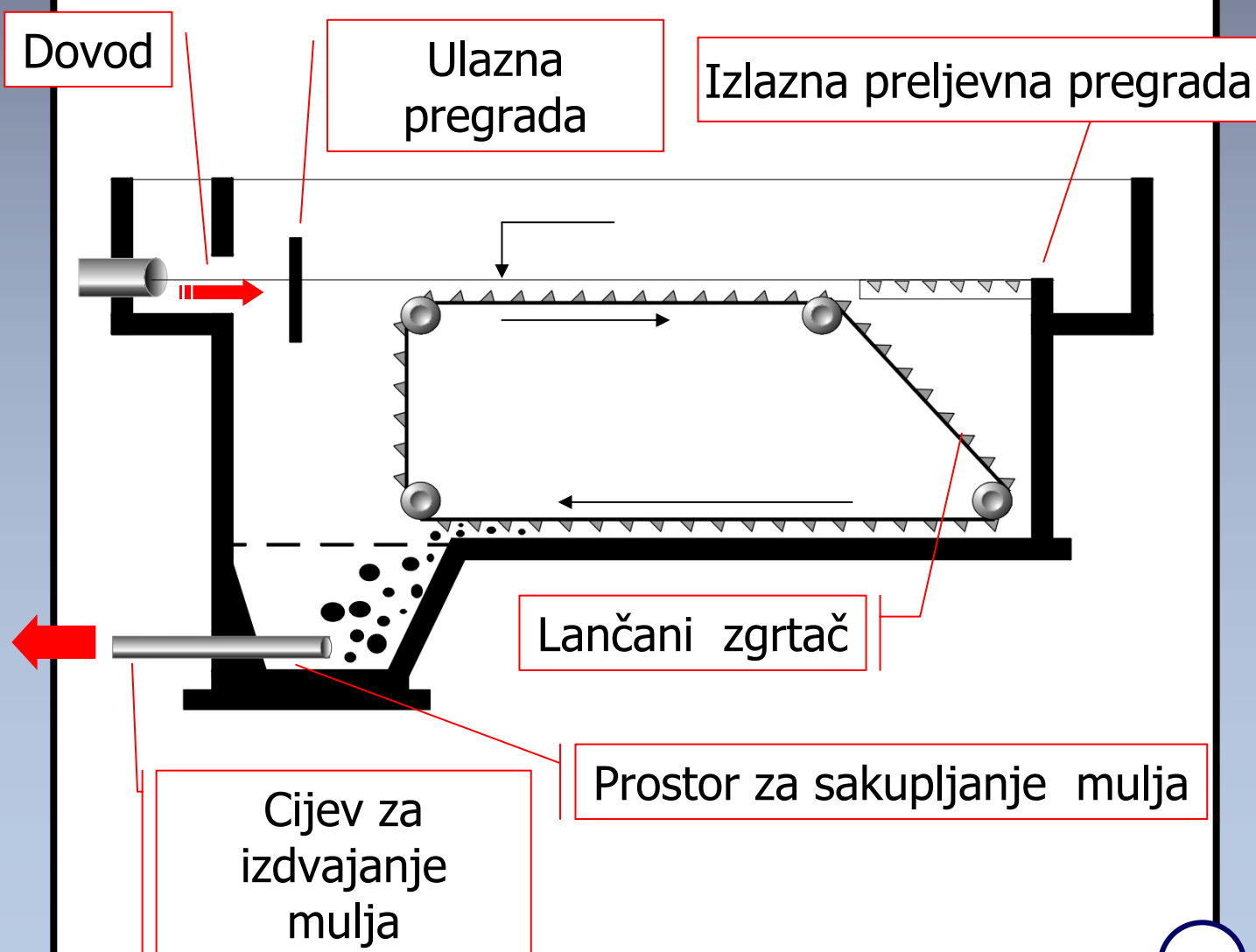
Ključni elementi

Zona taloženja ⇒ Ključno pitanje Dovoljno vrijeme zadržavanja (Θ), tj. dovoljna korisna površina + volumen

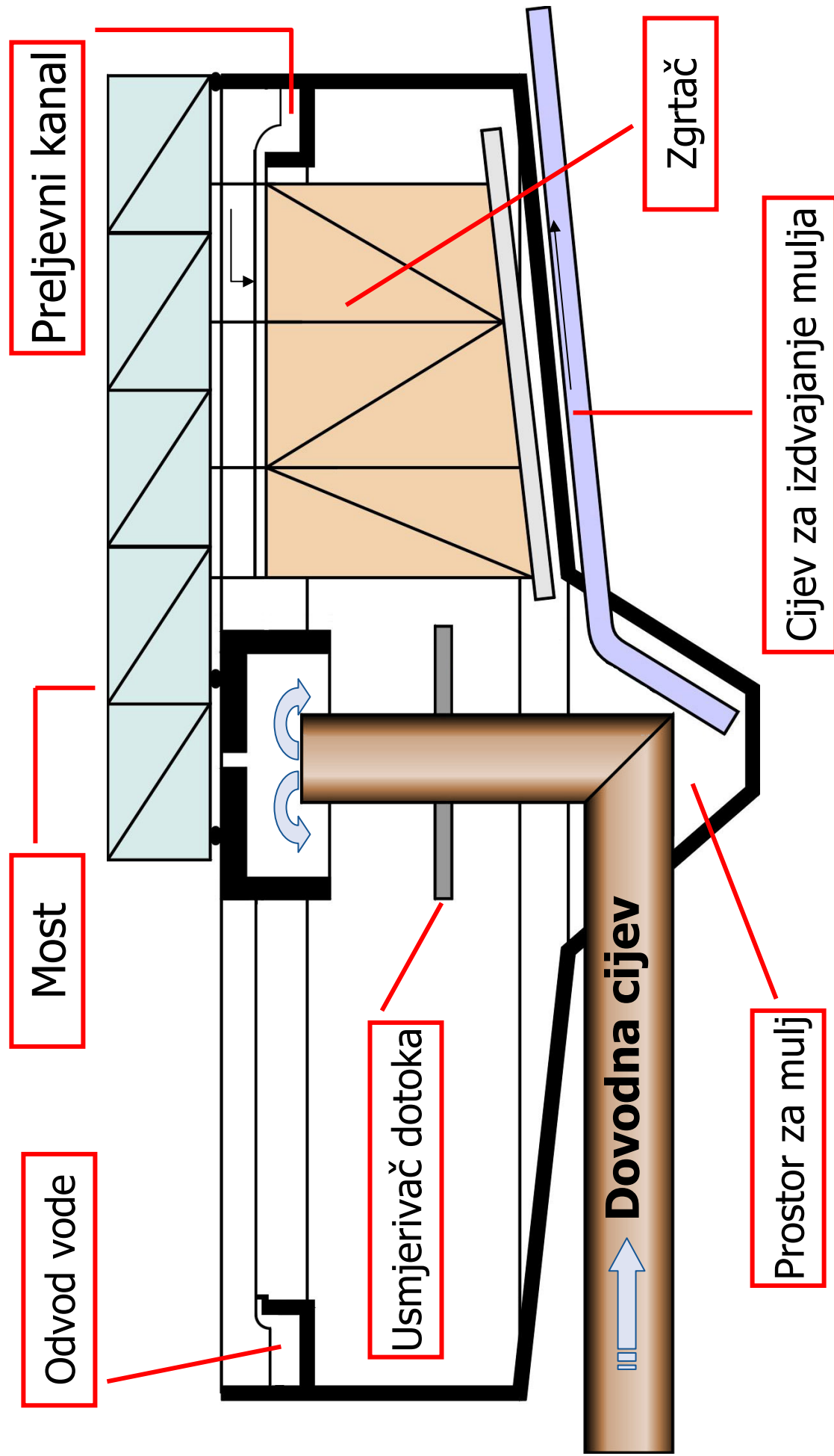
3. Tipovi PT

1. Pravokutni
2. Okrugli
3. Višekatni

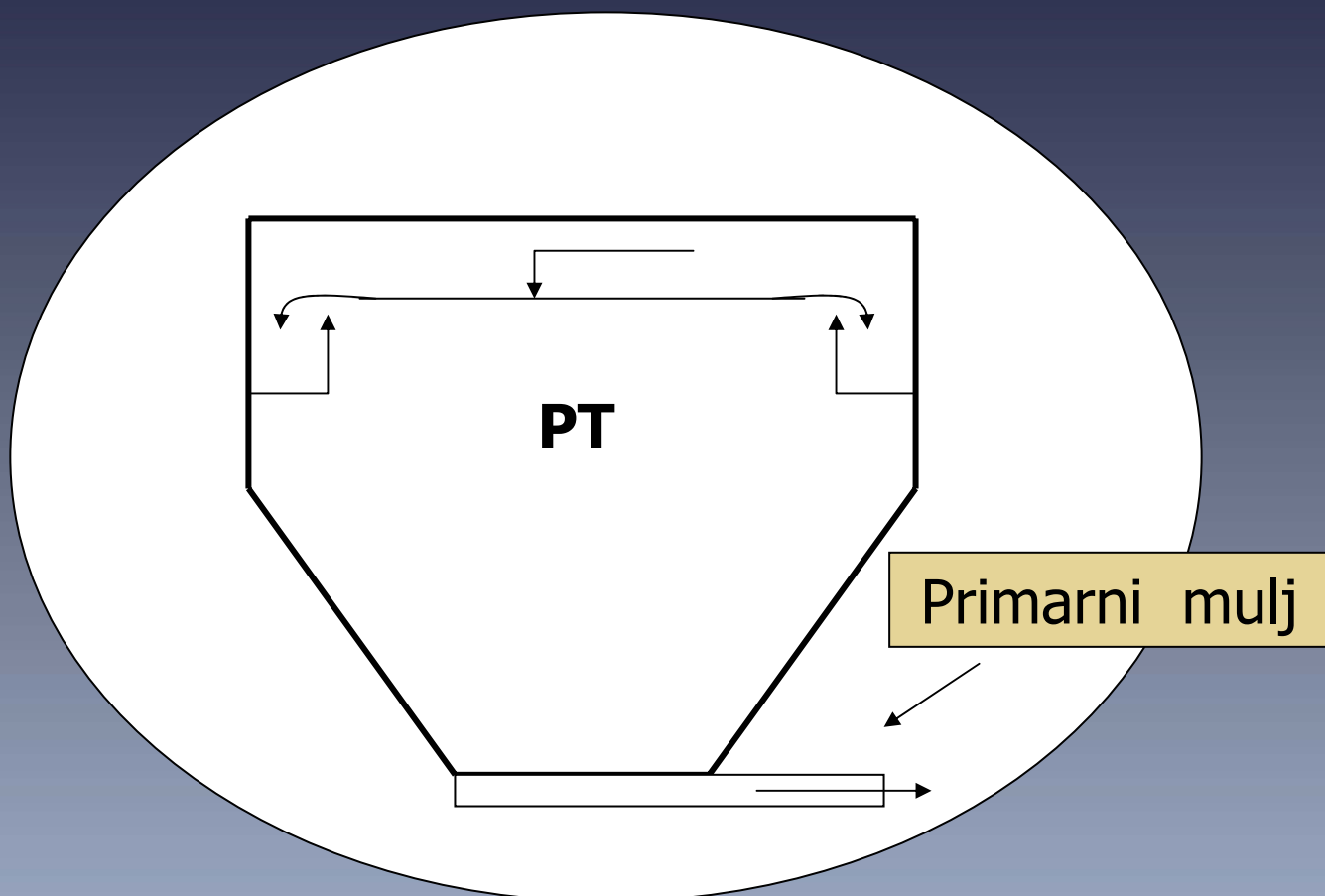
Pravokutni taložnik s lančanim zgričem

Okrugli PT

4. Značajke primarnog mulja

Samo
primarni

s.g. = 1,03 - 1,05

Koncentracija = 4 - 12%
(obično = 6 - 6,5%)

Napomena: 5% znači 50kg suhe tvari/m³ tekućeg mulja

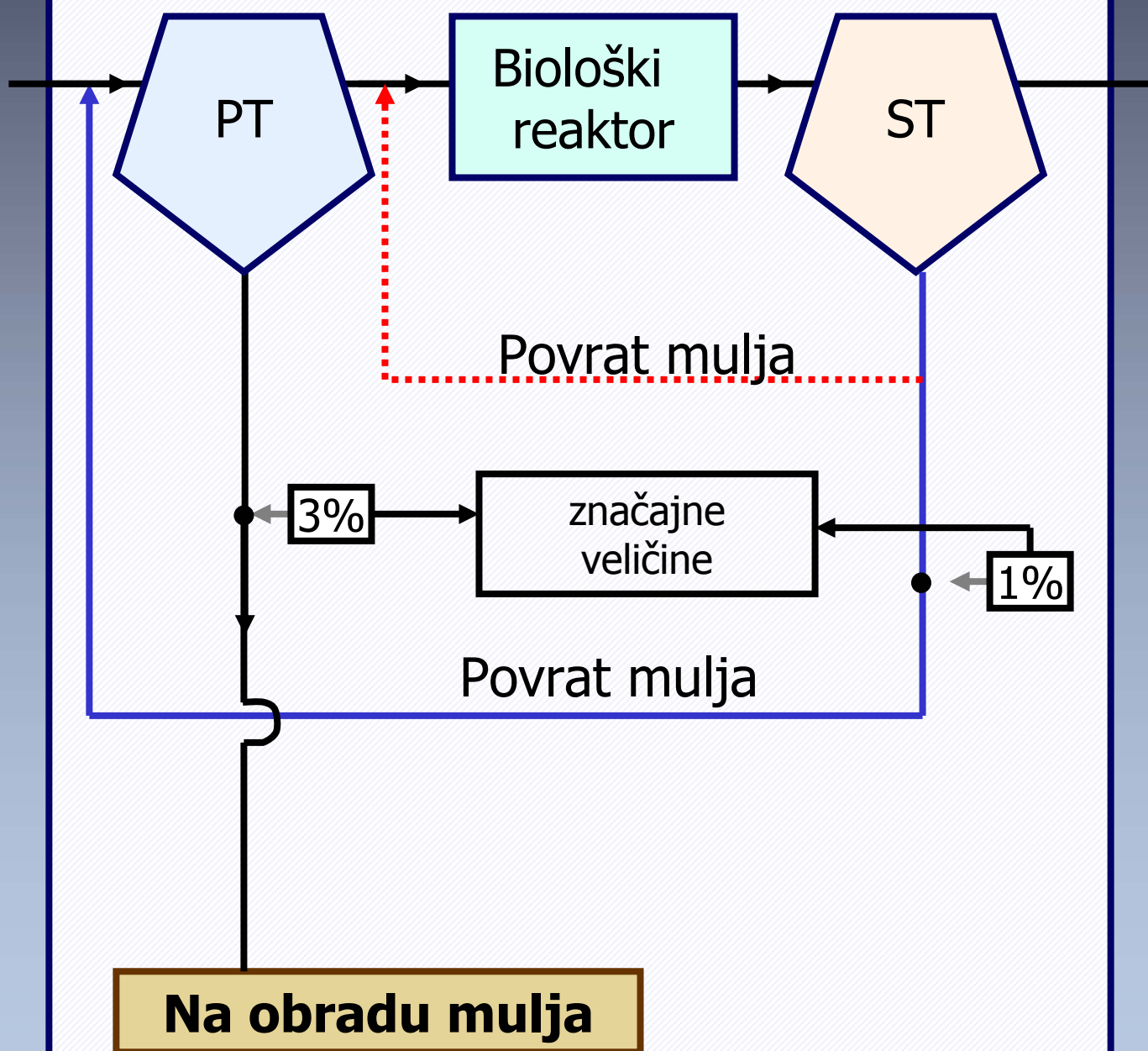
Primarni
+
biološki
aktivni
mulj

s.g. = 1,03

Koncentracija = 2 - 6 %
(obično = 3%)

5. PT s prihvaćanjem sekundarnog mulja

Alternative

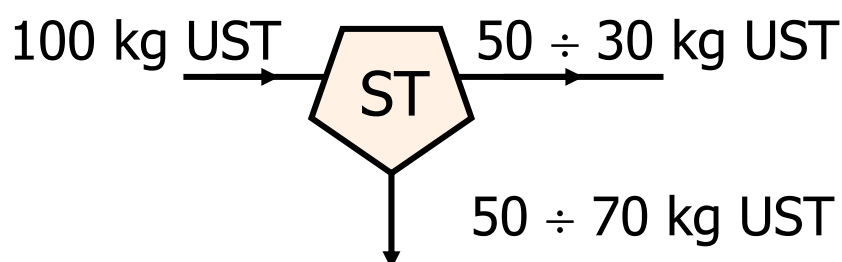
6. Projektiranje PT

Projektni parametri

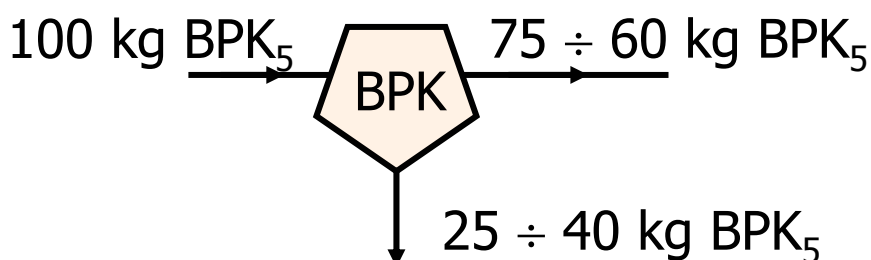
1. $\Theta = 1,25-2,5h$ (obično = 1,5-2,0) za Q_{sr}
2. $OR = 32-48 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \cdot d)$ za Q_{sr}
 $80-120 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \cdot d)$ za $Q_{max,h}$
3. $q_L = 124-500 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \cdot d)$ za Q_{sr}
4. Dubina, $H = 3,0-4,5$ (obično = 3,5 m)

Napomena: sa biološkim muljem $\Rightarrow OR=75\% OR$!

Učinkovitost

50 ÷ 70 %

25 ÷ 40 %

Projektiranje primjer - 1

Podaci

$$Q = 10000 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$\text{BPK} = 3000 \text{ kg/d}$$

$$\text{ST} = 3500 \text{ kg/d}$$

Projektni parametri

$$\text{OR} \leq 40 \text{ m}^3/\text{m}^2 \cdot \text{d}$$

$$\Theta \geq 2,0 \text{ h}$$

$$q_L < 130 \text{ m}^3/\text{m} \cdot \text{dan}$$

Tip taložnika = Okrugli

Broj taložnika = 2

Promjer = D

Srednja dubina = H

$$\text{Ukupna površina} = 2 \pi D^2 / 4 = 0,5 \pi D^2$$

$$\text{Ukupni volumen} = 0,5 \pi D^2 H$$

$$\text{Ukupna duljina preljevne pregrade} = 2 \pi D$$

Projektiranje primjer - 2

Proračun

$$OR=40 = \frac{10000}{0,5 \pi \cdot D^2} \Rightarrow D = 12,6 \text{ m.}$$

Neka je $D = 13,0 \text{ m}$

$$\text{Ukupna površina} = 2 \cdot \pi \times 13,0^2/4 = 265,5 \text{ m}^2$$

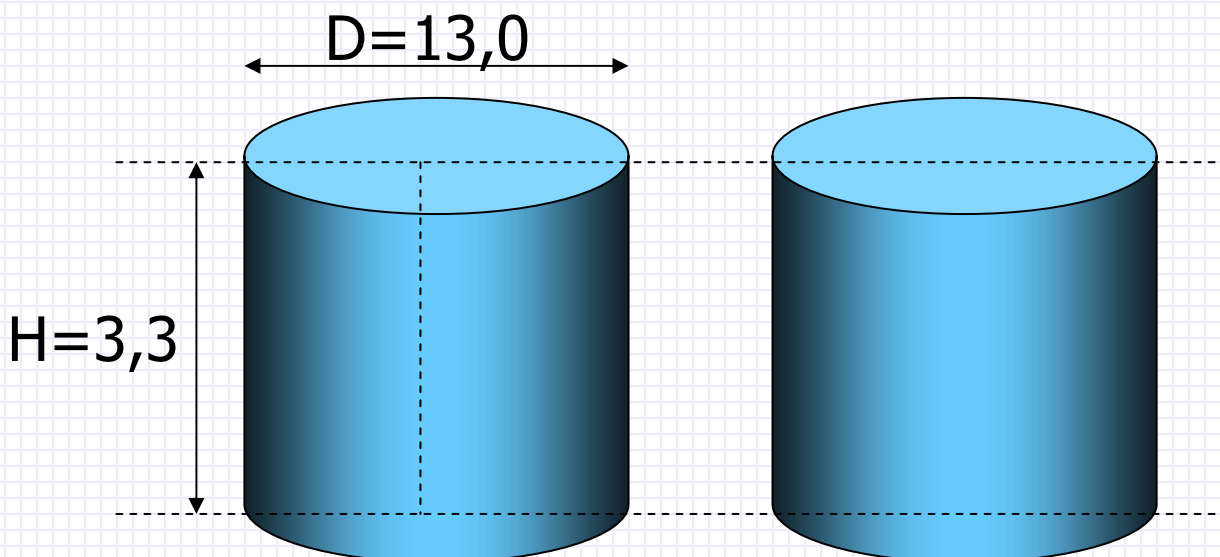
$$\text{Neka je : } H=3,3 \text{ m}$$

$$\text{Ukupni volumen} = 265,5 \times 3,3 = 876,0 \text{ m}^3$$

$$\Theta = 876,0 \times 24,0/10000 = 2,10 \text{ h} > 2,0 \text{ O.K.}$$

$$\text{Ukupna duljina preljeva} = 2 \times \pi \times 13,0 = 81,7 \text{ m}$$

$$W \cdot L = 10000 / 81,7 = 122 \text{ m}^3/\text{m} \cdot d < 130,0 \text{ O.K.}$$

Projektiranje primjer - 3

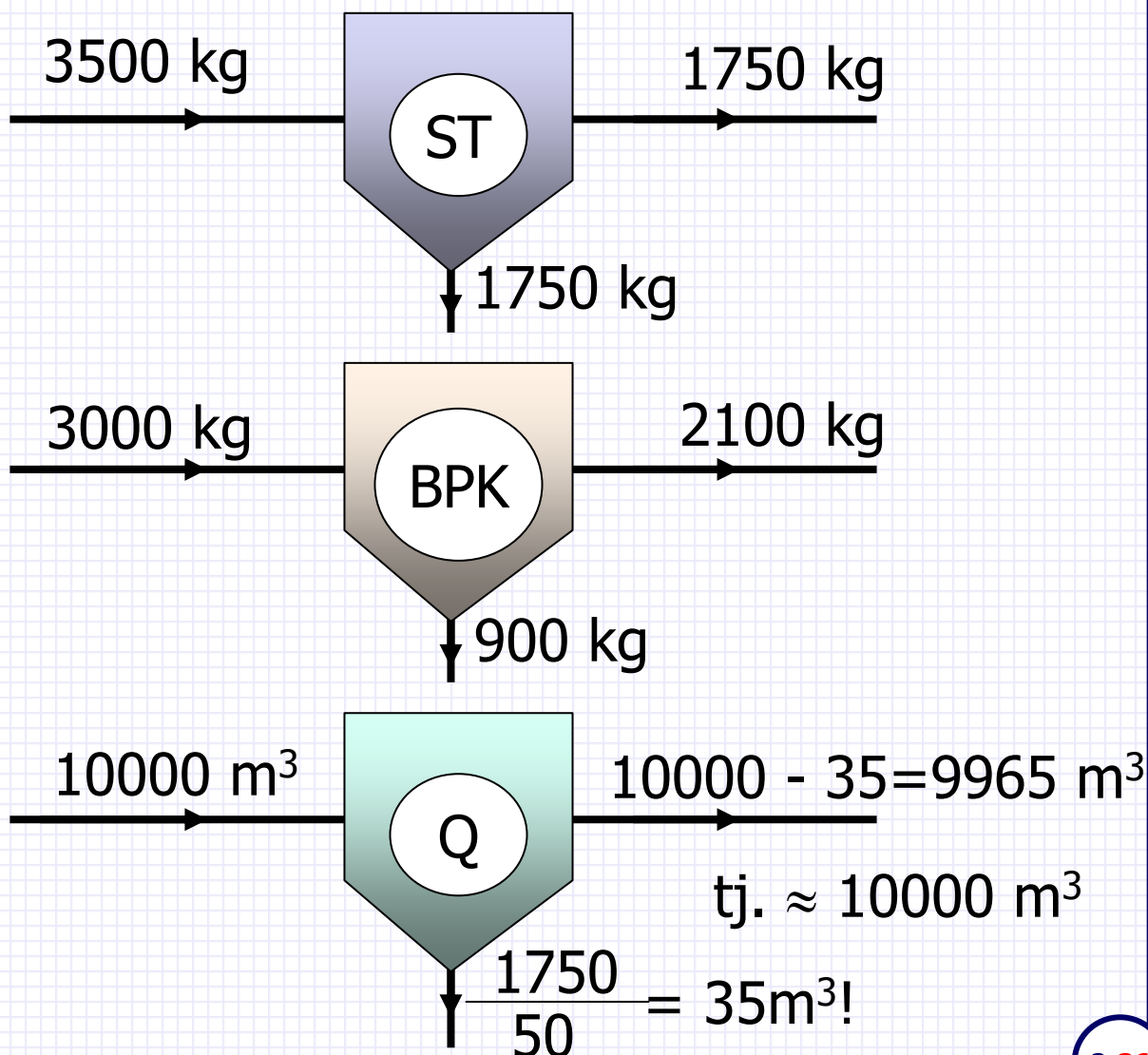
Ravnoteža masa

Pretpostavke

ST izdvajanje = 50 %

BPK izdvajanje = 30 %

Koncentracija primarnog mulja = 5 % ili 50 kg suhe tvari/m³ tekućeg mulja

7. E - M oprema PT

Sakupljanje istaloženog mulja

Pravokutni PT

- Kontinuirani lančani zgrtač + letve za zgrtanje mulja
- Pokretni mosni zgrtač + letva za zgrtanje mulja

Okrugli PT

- Pokretni rotirajući most s letvom za zgrtanje mulja
- Hidraulički sistem (mamut crpka)

Skupljanje masnoća u spremnik za pjenu

Pravokutni PT

- Površinski zgrtač s letvom
- Površinski zgrtač/letva pričvršćena na pokretni most

Okrugli PT

- Površinski zgrtač pričvršćen na pokretni most

8. Korišćenje kemikalija

Kemikalije = Aluminij - Željezo - Vapno

Učinak uklanjanja [%]

	Sa kemikalijama	Bez kemikalija
ST	80 - 90	50 - 70
BPK	50 - 80	25 - 40

Određivanje količina i veličina doziranja

Pokusom (laboratorijski ili pilot uređaj)

Veličina spremnika

PT ima veću površinu za 50% veću od PT bez primjene kemikalija

Količine mulja

Značajno više (do 2 puta!)

Gdje dodavati kemikalije ?

- ➡ **U spremnike**
- ➡ **U cijevi i kanale**
- ➡ **U druge dijelove**

→ **Potrebno miješanje da bi se
dogodila flokulacija/pahuljičenje**

2.3.2 Isplivavanje

METODA:

- 1) Mjehurići zraka se ubacuju
- 2) Mjehurići zraka se vežu sa ST
- 3) ST isplivava na površinu
- 4) ST se sakuplja površinskim sakupljačem

